

Avfallsbranschen – tillsynen och det strategiska arbetet år 2016

Innehåll	
Branschen Avfall	4
Allmänt om avfallshantering	4
Tillsyn av avfallsanläggningar	5
<i>Allmänt om tillsynen</i>	6
<i>Bastillsyn av avfallsföretagen</i>	6
<i>Övriga frågor vid tillsyn av avfallsföretagen</i>	9
<i>Effektindikatorn</i>	9
<i>Sammanfattande bedömning</i>	9
Övrig tillsyn	10
<i>Rivningstillsyn</i>	10
<i>Dagvatten till Bällstaån och Bällstaviken</i>	12
Strategiskt arbete	14
<i>Hantering av massor</i>	14
<i>Förebyggande av avfall</i>	15
<i>Hantering av avfall med CFC</i>	16
<i>Strategi för nedskräpade industriområden</i>	16
Bilaga 1	17
Miljöarbetet hos avfallsföretagen och miljöförvaltningens tillsyn	17
Miljöstationer	17
Återvinningscentraler	18
Centrumanläggningar	19
Hantering av metallskrot och skrotbilar	19
Hantering av returpapper och returplast	21
Hantering av bygg- och rivningsavfall och grovavfall	22
Mellanlagring och behandling av elavfall	23
Masshantering	24
Hantering av avfall från gaturenhållning	25
Komposteringsanläggningar	25
Lager för farligt avfall	26

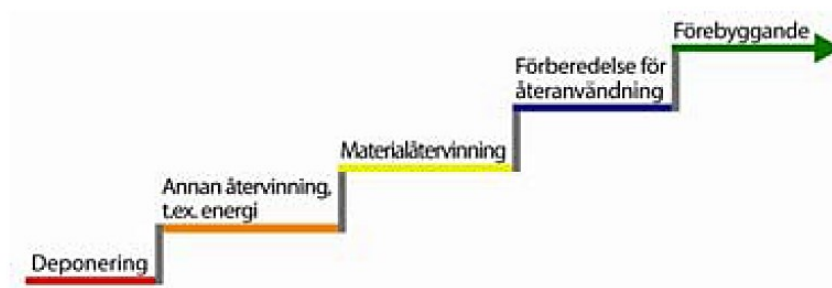
Branschen Avfall

Denna rapport redovisar miljöförvaltningens arbete med avfallsbranschen under 2016. Avfallsbranschen omfattar tillsynen av anläggningar vilka har som affärsverksamhet att sortera, behandla, mellanlagra eller på annat sätt hantera avfall och farligt avfall och som omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken.

Arbetet med avfallsbranschen omfattar också tillsyn av annan avfallshantering t.ex. hantering av rivningsavfall, snö eller av farligt avfall inom ett geografiskt område, inrikes och gränsöverskridande transporter, producentansvar och nedskräpning. Även information och strategiskt arbete ingår i arbetet. Arbetet med frågor gällande hushållsavfall sköts av hälsoskyddsavdelningen.

Allmänt om avfallshantering

En bra avfallshantering är betydelsefull för människors hälsa och miljön. En bra avfallshantering innebär att avfallet hanteras med minimerad risk för okontrollerad spridning av farliga ämnen och att avfallet utnyttjas så effektivt som möjligt enligt avfallshierarkin. Avfallshierarkin är en, för EU gemensam, prioriteringsordning för lagstiftning och politik som rör förebyggande och hantering av avfall.

Avfallshierarkins fem steg är:

1. Förebyggande
2. Förberedelse för återanvändning
3. Materialåtervinning
4. Annan återvinning, till exempel energiåtervinning
5. Bortskaffande, till exempel deponering

Enligt hierarkin ska avfall i första hand förebyggas. Det betyder att avfallsmängderna ska minska liksom avfallets innehåll av farliga ämnen. Är det inte möjligt att minska mängden ska avfallet förberedas för återanvändning, materialåtervinnas eller energiåtervinnas. I sista hand ska det läggas på deponi.

Vikten av att minska innehållet av farliga ämnen i varor och produkter kan inte nog betonas. Miljöförvaltningens bedömning är att så länge varor/produkter innehåller farliga ämnen kommer alltid hanteringen av avfall att innebära spridning av farliga ämnen till miljön även om den med olika metoder och stor försiktighet kan minimeras. Innehållet av farliga ämnen kan också försvåra eller göra det omöjligt att materialåtervinna avfallet.

Avfallshantering kan medföra långväga transporter, utsläpp till dagvatten- och avloppssystem, mark och luft samt orsaka dålig lukt, buller, damning och oro hos närboende. En dålig avfallshantering kan också medföra att farliga ämnen hamnar i återvunnet material eller exporteras illegalt. För en effektiv avfallshantering krävs det att det finns lämplig mark relativt centralt och inte alltför långt bort från avfallslämnarna eller från de som kan använda det återvunna materialet. Här finns en konflikt mellan avfallshandlingens behov av plats och utrymme och stadens behov av mark för bostadsområden som inte störs av buller, transporter och verksamheter som förfular.

Tillsyn av avfallsanläggningar

Det fanns, under 2015, 17 anläggningar med tillstånd. Dessa var:

- Lunda Kretsloppsanläggning
- Lantz Järn & Metall
- Suez Högdalen Återvinningsanläggning
- IL Recycling Returpapper AB
- Hans Andersson Recycling i Stockholm AB, Lunda
- Hans Andersson Recycling i Stockholm AB, Västberga
- Östberga återvinningscentral (ÅVC)
- Lövsta ÅVC
- Bromma ÅVC
- Vantör ÅVC
- Sätra ÅVC
- Vanadisberget ÅVC
- Svensk Freonåtervinning
- Big Bag
- Allåtervinning
- Sweden Recycling AB
- Kompostanläggning Fisksjöäng

Därutöver fanns det drygt 70 anmälningspliktiga avfallshanterare med fast årlig tillsynsavgift.

Högdalens förbränningsanläggning bränner stora mängder avfall men tillhör, i förvaltningens tillsynsarbete, inte avfallsbranschen eftersom anläggningen är klassad som en energianläggning. Inte

heller Stena Recycling i Louddens oljehamn, som tar emot avfallsolja och oljeemulsioner, tillhör avfallsbranschen utan branschen ”Oljehamnen”.

Allmänt om tillsynen

Tillsynen av avfallsanläggningarna består bl.a. av att

- kontrollera regelefterlevnad i allmänhet
- kontrollera uppfyllande av villkor i tillstånd
- kontrollera företagets förmåga att kontrollera sin egen verksamhet (egenkontroll)
- påtala och kräva åtgärder av brister, både administrativa och praktiska
- uppmuntra pågående miljöarbete och tålmodigt driva på utvecklingen
- bekräfta de ansträngningar som görs
- informera om regler, miljörelaterade frågor och sprida goda exempel

Alla tillståndspliktiga verksamheter betalar årlig avgift liksom de flesta anmälningspliktiga verksamheterna. Alla verksamheter som betalar en fast årlig avgift som motsvarar en tillsynstid på två persondagar eller mer ska besökas minst en gång varje år. Verksamheter som betalar en fast årlig avgift som motsvarar en tillsynstid på en persondag eller mindre ska besökas minst vart tredje år. Det beror på att tillsynen omfattar mer än själva besöket såsom t.ex. hantering av klagomål och anmälningar av förändringar och på att ett tillsynsbesök oftast tar mer än en persondag i anspråk.

Bastillsyn av avfallsföretagen

Basen i tillsynen utgörs av att kontrollera efterlevnaden av villkor i tillstånd och egenkontrollen hos företagen. Till grundläggande frågor hör bl. a:

- vilka kemikalier som används och att företagen har aktuella /uppdaterade kemikalieförteckningar
- förvaring av kemikalier och farligt avfall så att risken för utsläpp till dagvattenbrunnar minimeras
- risken för förorening av dagvattnet och resultatet av provtagningar av dagvattnet
- i vilka fraktioner avfallet sorteras och vart de olika fraktionerna skickas samt hanteringen av transportdokument
- arbetet med energi- och transportfrågor

Företagen inom avfallsbranschen hanterar olika typer av avfall. En del bedriver verksamheten inomhus medan andra bedriver den utomhus, en del företag hanterar små mängder avfall och andra har

en mer omfattande hantering o.s.v. Därför har förvaltningen valt att beskriva företagens miljöarbete och förvaltningens tillsyn uppdelat på grupper av företag som har snarlik verksamhet, se bilaga 1. Nedan görs dock ett försök att ge en generell bild av hur de olika tillsynsaspekterna hanteras hos avfallsföretagen.

Villkorsefterlevnad

Tillsynen under 2016 har visat att inget av de tillståndsprövade företagen bröt mot något av villkoren i sina tillstånd.

Kemikalier

Enligt egenkontrollförordningen ska verksamheter förteckna de kemiska produkter som hanteras inom verksamheten och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt.

Förteckningen ska omfatta:

1. produktens namn,
2. omfattning och användning,
3. information om hälso- och miljöskadlighet, samt
4. produktens klassificering

Avfallsföretagen hanterar generellt inte så många olika kemikalier. De stora mängderna utgörs framförallt av diesel. I övrigt kan det handla om t.ex. färg för reparation av containrar, smörjoljor, hydrauloljor och liknande. Oftast granskar miljöförvaltningen förteckningarna i samband med tillsynsbesöken. De krav miljöförvaltningen ställer är t.ex. att man ska upprätta kemikalieförteckningar om man inte gjort det, uppdatera dem så att de stämmer med den aktuella kemikalieförbrukningen och komplettera med uppgifter som saknas. Miljöförvaltningen diskuterar också möjligheterna att byta ut sådana kemikalier som innehåller farliga ämnen till mindre farliga. 2016 hade de tillståndspliktiga avfallsföretagen kemikalieförteckningar liksom de flesta anmälningspliktiga som hanterar kemikalier.

Förvaring av kemikalier och farligt avfall

Miljöförvaltningens krav är att kemikalier och farligt avfall ska förvaras så att det inte finns risk för utsläpp till dag- eller spillvattenbrunnar eller till mark. Miljöförvaltningen kontrollerar också att eventuella cisterner besiktigas med de intervall lagstiftningen anger. Under 2016 har miljöförvaltningen endast haft några få anmärkningar på bristande kemikalieförvaring.

Förorening av dagvatten

Verksamhet utomhus ökar risken att förorena dagvattnet. Risken kan minskas genom att man t.ex. nederbördsskyddar olika avfallsfraktioner, sopar gårdsplan/körytor regelbundet och har tillgång till tättslutande lock som kan läggas över dagvattenbrunnarna i hän-

delse av oavsiktliga utsläpp. Förvaltningen kan notera att utvecklingen går mot mer nederbördsskyddad verksamhet. Allåtervinnings nya mottagningar av metallskrot i Högdalen och Bromma bedrivs inomhus. Detta gäller även för Roslagstulls Återbruk, Sweden Recyclings mellanlager för farligt avfall som startade för tre år sedan och NCC:s planerade byggavfallssortering i Akalla.

Nya återvinningscentraler byggs numera med tak över containrarna och nya mellanlager för elavfall lokaliseras inomhus. Förvaltningen ser det som ett resultat av att dagvattenfrågan varit i fokus de senaste åren. De företag som fortfarande har utomhusverksamhet och riskerar att förorena dagvattnet arbetar med att nederbördsskydda de delar av verksamheten som har störst påverkan och som någorlunda lätt går att skydda samt med att rena och provta dagvattnet. Vid utgången av år 2016 hade Lantz Järn & Metall, Kuusakoski, Allåtervinning Spånga, Svensk Freonåtervinning, Suez Högdalen, återvinningscentralerna i Sätra, Högdalen, Bromma och Lövsta rening av sitt dagvatten. Miljöförvaltningen tar regelbundet del av provtagningens resultat. Vidtagna åtgärder har inneburit en minskad belastning på dagvattnet. Det är dock svårt att provta dagvatten eftersom provtagningen måste ske vid nederbörd och föroreningsinnehållet kan variera beroende på hur länge det regnat och på vilken verksamhet som pågår vid provtagningstillfället. Men efter några års provtagningar får man ändå en ganska rättvisande bild av hur verksamheten påverkar dagvattnet. Det har visat sig svårt för en del av företagen att nå de halter som anges som riktvärden i tillstånden eller som är önskvärda utifrån vilken recipient vattnet leds till. Det kan under 2017 bli aktuellt med förbättrande reningsåtgärder hos en del av företagen.

Sortering och vidare behandling

Avfallsföretagen arbetar med sådant som blivit avfall, att se till så att avfall som innehåller farliga ämnen tas ur kretsloppet, att resterande mängd material- eller energiåtervinns och att så lite som möjligt deponeras. De flesta har små möjligheter att styra mot mer förebyggande av avfall eller mot förberedelse för återanvändning. Miljöförvaltningen för dock en dialog med en del av verksamheterna för att hitta möjligheter till en ökad resurshushållning. Stockholm Vatten Avfall har lyckats utöka insamlingen på återvinningscentralerna av material för återbruk.

Under 2016 påbörjades också byggnationen av den biokolanläggning som omvandlar trädgårdsavfall till biokol och fjärrvärme.

Miljöförvaltningen har under 2016 fortsatt arbeta för att rivningsavfall med CFC-blåst isolering ska tas omhand som farligt avfall och inte fragmenteras. Det finns flera avfallsfraktioner som förvaltningen bättre behöver följa flödet av, t.ex. schaktmassor. Arbetet med detta kommer fortsätta 2017.

När farligt avfall lämnas över till en ny innehavare för att transporteras inom Sverige har både den som lämnar avfallet och den som tar emot avfallet, (kan vara transportören), ett ansvar att upprätta ett transportdokument. Transportdokumentet ska innehålla uppgifter om avfallsslag, mängd, lämnare och mottagare. Miljöförvaltningen har vid tillsynen 2016 konstaterat att rutinerna för transportdokument oftast fungerar när det gäller avfallsföretagen.

Energi och transport

Energianvändningen hos avfallsföretagen utgörs av belysning, uppvärmning, drift av datorer och arbetsmaskiner i hallar och på kontor. Hallar och liknande för sortering och mellanlagring är ofta ouppvärmda. Kontorsutrymmena är genomgående små. Energifrågan hos avfallsföretagen handlar därför framförallt om transporter, en aspekt som miljöförvaltningen lyfter i samband med tillsynen. De större företagen arbetar med logistiken för att få ner antalet transporter, och det kan även handla om Ecodrive-kurser för chaufförer samt valet av miljöklassade fordon.

Övriga frågor vid tillsyn av avfallsföretagen

Utöver bastillsynens frågeställningar bedriver miljöförvaltningen tillsyn av frågor som kan vara aktuella endast för vissa företag. Det kan handla om störningar till omgivningen i form av nedskräpning, buller och damning, efterlevnaden av föreskrifter för förbehandling av elavfall o.s.v.

Effektindikatorn

Effektindikatorn för branschen, i den del som gäller tillsyn av avfallsanläggningar, är ”antalet befogade klagomål” och målet är 0. De flesta företagen ligger i industriområden och det inkommer få klagomål på störningar. Under 2016 har det inte framförts några klagomål på avfallsanläggningarna.

Sammanfattande bedömning

Miljöförvaltningen kan konstatera att företagen inom avfallsbranschen förbättrar sitt miljöarbete från år till år. Skillnaderna från det ena året till det andra kan vara små men om man tittar på en längre tidsperiod så kan man konstatera att det är stora skillnader idag mot för t.ex. tio år sedan. Egenkontrollen är bättre och det finns en annan medvetenhet om miljöbalken och de krav som följer

av den. Det finns också ett annat engagemang i miljöfrågorna. Dagvattenfrågan har blivit en viktig tillsynsaspekt. Avfallstrappan tas upp i tillsynen. 2016 infördes 10 § i 15 kapitlet i miljöbalken som lyfter fram avfallshierarkin.

10 § *En bestämmelse om skyldighet att vidta avfallsförebyggande åtgärder finns i 2 kap. 5 §.*

Den som behandlar avfall eller är ansvarig för att avfall blir behandlat ska se till att det

- 1. återvinns genom att det förbereds för återanvändning,*
- 2. materialåtervinns, om det är lämpligare än 1,*
- 3. återvinns på annat sätt, om det är lämpligare än 1 och 2, eller*
- 4. bortskaffas, om det är lämpligare än 1–3.*

Den behandling av avfallet som bäst skyddar människors hälsa och miljön som helhet ska anses som lämpligast, om behandlingen inte är orimlig.

Vilka miljöfrågor som kommer vara viktiga i den framtida tillsynen är svårt att förutse. Det händer mycket inom avfallsområdet och nya lagkrav kommer ge nya frågor att lyfta vid tillsynen. Miljöförvaltningen önskar mer fokus på hanteringen av material som inte klassas som farligt avfall men som innehåller eller kan innehålla farliga ämnen och hur dessa avfallsslag bäst ska hanteras.

Under 2017 kommer bastillsynen av villkorsefterlevnad, egenkontroll och dagvattenhantering fortsätta. Miljöförvaltningen kommer, i samarbete med Enheten för miljöanalys, fortsätta projektet om dagvattenrening i befintlig miljöfarlig verksamhet. Förvaltningen kommer också fortsätta arbetet med kontroll av massor som återvinns för anläggningsändamål.

Övrig tillsyn

Till övrig tillsyn hör tillsyn som riktar sig till andra aktörer som hanterar avfall men som inte har som sin huvudsakliga sysselsättning att hantera avfall. Dit hör t.ex. tillsynen av avfallshantering i samband med rivningar, tillsyn av avfallstransportörer, snöhantering och tillsyn inom ett geografiskt område. Under 2016 har miljöförvaltningen bl.a. arbetat med tillsyn av rivningar och hanteringen av schaktmassor.

Rivningstillsyn

I rivningssektorn uppstår stora mängder farligt avfall och avfall som kan återanvändas eller materialåtervinnas. Miljöförvaltningen arbetar därför med tillsyn av avfallshantering i samband med rivning. I tillsynen ingår också att hantera de klagomål som framförs från t.ex. närboende. Det kan t.ex. gälla störningar som avser buller eller

damning. Tillsynen uppskattas av de seriösa verksamhetsutövarna eftersom de anser sig verka i en bransch som stundtals drar till sig mindre seriösa aktörer.

Rivningsobjekt hittas genom att miljöförvaltningen har tillgång till stadsbyggnadskontorets diarium där rivningslov diarieförs. 2016 startade miljöförvaltningen 37 tillsynsärenden som gäller rivningar. I rivningstillsynen ingår normalt ett platsbesök på rivningsplatsen där miljöförvaltningen framförallt kontrollerar sorteringen av olika avfallsfraktioner, vilka transportörer och mottagare som anlitas och om transportdokument upprättas. När rivningen är genomförd begär miljöförvaltningen in en slutredovisning av hur alla avfallsfraktioner tagits omhand.

Sortering

En god sortering gör det inte bara möjligt att särskilja det farliga avfallet och återanvända och materialåtervinna mera material, utan det resulterar även i en mindre mängd avfall till deponi. Miljöförvaltningen har vid tillsynen fått uppfattningen att det sällan förekommer direkta felsorteringar med undantag för elavfall som ibland hanteras som metall. Det finns dock potential för att öka andelen som sorteras ut för materialåtervinning. T.ex. utgör gips och glas idag en deponifraktion och plast sorteras oftast som brännbart. Miljöförvaltningen tar alltid upp denna fråga med verksamhetsutövarna trots att svaret oftast är att det inte är möjligt att materialåtervinna dessa fraktioner av flera olika skäl. Förvaltningen har under 2016 besökt Gips Recycling i Bålsta och bjudit in Swede Glass United för att diskutera möjligheter och svårigheter med att uppnå en högre återvinningsgrad av glas och gips. Miljöförvaltningen anser att plast är en svår fraktion när det gäller materialåtervinning eftersom plast kan innehålla olika miljöstörande ämnen som man inte vill överföra till nya material. När det gäller glas och gips så finns det möjligheter men nyttan med återvinning måste sättas i relation till de transporter som detta skulle medföra eftersom det inte finns så många mottagare. För en rivning större mängder gips eller glas så är det lättare att kräva att det materialåtervinnas.

Utsortering för återbruk förekommer men mycket sparsamt. Frågan om ett ökat återbruk har miljöförvaltningen hittills funnit svår att driva på grund av att verksamhetsutövarna hävdar att efterfrågan på begagnade byggprodukter på marknaden är liten, att det råder brist på lagringsutrymmen och att tidspressen är stor vid rivningar. Det är än så länge mer lönsamt att hantera restprodukterna som avfall. Men förvaltningen fortsätter ändå lyfta frågan i tillsynen.

Transport och dokumentation

För att yrkesmässigt få transportera avfall krävs det att man har tillstånd från en länsstyrelse. Vid platsbesöken kontrollerar miljöförvaltningen att endast transportörer med tillstånd för transport av avfall anlitas. Tillsynen under 2016 har inte upptäckt otillåtna avfallstransporter. När en verksamhetsutövare lämnar över farligt avfall för borttransport på väg ska transportdokument upprättas. Rutinen för transportdokument kan någon gång brista men åtgärdas efter uppmaning från miljöförvaltningen. Ofta har rivningsentreprenören digitala system för att kontrollera vilka avfallsfraktioner som skickas iväg och vem som hämtar.

Uppföljning av slutredovisningar

Innan rivning ska en miljöinventering utföras. Inventeringen klargör vilka avfallsslag och avfallsmängder som rivningen av byggnaden kommer ge upphov till. Genom uppföljning av mottagningskvitton, (från mottagningsanläggningarna), efter avslutad rivning kontrollerar miljöförvaltningen att avfallet tagits omhand av godkänd mottagare, samt att de mängder som är upptagna i inventeringen överensstämmer med de omhändertagna. Det är många gånger svårt att exakt följa att allt det som hittades vid inventeringen och som blir farligt avfall vid rivningen lämnats till en godkänd mottagare. Det beror dels på att olika produkter slås ihop till en avfallskategori på rivningsplatsen, t.ex. att olika elprodukter läggs ihop i en container, och dels på att avfallet stundtals klassas om hos mottagaren. Miljöförvaltningen har t.ex. noterat ett fall då kylmöbler klassats om till brännbart! En annan faktor som gör uppföljningen mindre exakt är att avfallet kan mängdas på olika sätt i miljöinventeringen och slutredovisningen (antal kan t.ex. bli kg). Miljöförvaltningen har dock inte funnit att farligt avfall hanterats helt fel. Här bör tilläggas att förvaltningen inte kan följa avfallet längre än till en mottagare som har anmält eller har tillstånd för sin verksamhet. Hur avfallet behandlas hos mottagaren, som oftast finns i en annan kommun, och hur avfallet slutligen destrueras eller återvinns kontrollerar inte miljöförvaltningen.

Dagvatten till Bällstaån och Bällstaviken

Miljöförvaltningen arbetar för att stadens vattenområden ska uppnå god ekologisk och kemisk status. Som ett led i det arbetet har förvaltningen under de senaste tre åren utfört inventeringar av industriområden med dagvattenavrinning till Bällstaån och Bällstaviken. 2016 besöktes Ulvsunda industriområde. Syftet med inventeringen var att hitta och undanröja brister, framförallt när det gäller hantering av avfall och kemikalier, samt genom information

förebygga risker för negativ påverkan på dagvattnet som leds till Bällstaviken.

Vid inventeringen fann förvaltningen 12 platser med anmärkningar.

Exempel på påträffade brister. T v olja m.m. intill dagvattenbrunn. T h fat med okänt innehåll som stått i okänt antal år på undanskymd gatumark.

Förvaltningen kunde även finna spår av en tidigare incident.

Här har någonting runnit från en lastkaj till närmaste dagvattenbrunn.

Förvaltningen påtalade brister till företagen, alternativt fastighetsägaren och informerade om att dagvattnet går till Bällstaviken och om vilka försiktighetsmått som krävs vid hantering av kemikalier och avfall.

Generellt bidrar trafiken i industriområdet till en stor del av den kontinuerliga belastningen av Bällstaviken.

Strategiskt arbete

Utöver direkt tillsynsarbete gentemot avfallshanterarna, rivningsprojekten och andra som hanterar avfall, som till största del finansieras genom avgifter arbetar miljöförvaltningen varje år med olika miljöfrågor som är mer strategiska. Valet av strategiska frågor gör förvaltningen utifrån behov som visat sig i samband med tillsynen, frågor som förvaltningen noterat vid kontakter med andra kommuner, tillsynsvägledande myndigheter eller aktörer inom avfallsområdet.

Det går inte alltid att dra en skarp gräns mellan tillsyn och det strategiska arbetet eftersom tillsyn kan ingå som en komponent i det strategiska arbetet och vice versa. Det strategiska arbetet har under år 2016 bestått i att förvaltningen fortsatt arbeta med de frågor som var aktuella under föregående år:

- Hantering av massor
- Förebyggande av avfall
- Hantering av avfall med CFC
- Strategi för nedskräpade industriområden

Därutöver har tillsynen, i samarbete med förvaltningens enhet för miljöanalys, arbetat med ett konsultuppdrag angående rening av dagvatten från befintlig miljöfarlig verksamhet. Uppdraget var att ta fram ett bibliotek över reningstekniska åtgärder som skulle kunna vidtas i befintlig miljöfarlig verksamhet och att besöka fyra verksamheter och för dessa föreslå åtgärder. Projektet har också medfört att tillsynen och miljöanalys fått igång en diskussion om åtgärdsnivåer och hur bedömning av om ett bidrag är stort, litet eller näst intill försumbart ska göras.

Hantering av massor

Miljöförvaltningen startade under 2014 ett projekt med syfte att förbättra masshanteringen inom staden. Utgångspunkten är att schaktmassor bör återanvändas så långt det är möjligt och därmed ersätta jungfruligt material, utan att återvinningen medför att föroreningar sprids och att massor hamnar på platser som inte är ämnade för ändamålet. Bakgrunden är att förorenade massor återanvänts för anläggningsändamål trots att de innehållit skräp eller varit förorenade och att förvaltningen fått signaler om att mycket massor hanteras utan kontroll av innehåll av föroreningar.

Under 2014 bjöd miljöförvaltningen in till möten med ett flertal av stadens aktörer, byggherrar, transportörer och mottagare av massor. Under 2015 har projektet fortsatt genom Miljösamverkan Stockholms län. Genom denna samverkan i länet kan uppgifter om upp-

grävda massors transportkedja och slutliga destination kartläggas. Bland annat har en checklista tagits fram som stöd i tillsynen. Projektet har avslutats under 2016. Ett informationsblad om hur schaktmassor ska hanteras kommer tas fram under 2017. Informationen kommer rikta sig framförallt till fastighetsägare och entreprenörer.

Miljöförvaltningen har också deltagit i stadens arbete med att ta fram en handlingsplan för en mer effektiv masshantering. Projektet leds av exploateringskontoret.

Förebyggande av avfall

I EU:s avfallsdirektiv finns en avfallshierarki, se sid. 4, som innebär att den svenska politiken och lagstiftningen ska utformas så att avfall i första hand förebyggs. Det mest resurseffektiva är att förebygga avfall (Sveriges program för att förebygga avfall 2014-2017). Att förebygga avfall innebär att minska mängden avfall och innehållet av farliga ämnen i avfallet.

Miljöförvaltningen samarbetar med Stockholm Vatten och Avfall (SVoA) och serviceförvaltningen i frågan att minska Stockholms avfallsmängder, Minska-gruppen. Minska höll inledningsvis, under 2013, tillsammans med teknikkonsultbolaget Tyréns ett seminarium om förebyggande av avfall för stadens förvaltningar och bolag. Under 2014 och 2015 har Minska arbetat för att Stockholm ska få en internetbaserad tjänst för återbruk av funktionellt överskott som uppkommer inom organisationen. Minska har gett tjänsten namnet ”Stocket”. Den skulle innebära att kontorsmöbler och annan utrustning som en organisation inom staden vill bli av med återanvänds inom en annan organisation inom staden istället för att slängas. Liknande tjänster finns i flera kommuner med lite olika utformning, bl.a. i Göteborg (TaGe) och Malmö (Malvin). Minska har i detta arbete haft kontakt med bl.a. stadsledningskontoret, serviceförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, Malmö kommun, Göteborgs kommun, Sörab och Stockholm läns landsting. Arbetet har resulterat i att det i budgeten för 2016 angavs att servicenämnden skulle utreda en funktion för återanvändning av möbler och inventarier inom stadens verksamheter. Ett projekt skulle genomföras för att prova funktionen. Serviceförvaltningen har under 2016 arbetat fram ett digitalt Stocket och i samarbete med Svoa och arbetsmarknadsförvaltningen söker man lokal för lagring av möbler. Serviceförvaltningen fick 2016, tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen, stadens Pingvinpris för sitt arbete med Stocket.

Hantering av avfall med CFC

Förvaltningen gjorde under 2015 en särskild satsning när det gäller rivningsavfall med isolering blåst med CFC. Förvaltningen arrangerade då ett studiebesök hos Svensk Freonåtervinning för fyra kommuner i länet och olika avfallsföretag i dessa kommuner. Förvaltningen informerade också, tillsammans med Naturvårdsverket, om hanteringen av detta avfallsslag på ett möte med Sveriges Byggindustrier och på Kemilänken.

Miljöförvaltningen har under 2016 fortsatt att bevaka hanteringen av CFC-blåst isolering i samband med rivningstillsynen och tillsynen av avfallshanterarna.

Strategi för nedskräpade industriområden

Miljöförvaltningen har under 2016 hanterat ett tiotal klagomål på nedskräpning. Vissa av dessa gäller industriområden i Stockholm med återkommande nedskräpning i stor omfattning. Miljöförvaltningen har sett ett behov av tätare och mer regelbunden tillsyn och städning av dessa områden. Miljöförvaltningen har under 2016 träffat exploateringskontoret och diskuterat problemet och även bjudit in trafikkontoret. Miljöförvaltningens tanke är att staden behöver en strategi och rutiner för att fortlöpande bevaka och städa platser i industriområdena med återkommande nedskräpningsproblem. Exploateringskontoret har inte möjlighet att åka runt och bevaka sina arrendatorer utan agerar vid klagomål. Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna är kopplade till synpunktsportalen och de överför klagomål till exploateringskontoret om så behövs.

Tillsvidare kommer förvaltningen hantera nedskräpningen inom den vanliga tillsynen med hjälp av exploateringskontoret, trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna.

Bilaga 1

Miljöarbetet hos avfallsföretagen och miljöförvaltningens tillsyn

Miljöstationer

I Stockholm finns 16 fasta miljöstationer där hushållen kan lämna sitt farliga avfall. Miljöstationerna är placerade på vissa bensinstationer i staden.

Stockholm Vatten och Avfall (SVoA) har haft ett utvecklingsprojekt tillsammans med KTH för att finna mer stöld-säkra lösningar för förvaring av bilbatterier. Miljöstationerna får tillsynsbesök i genomsnitt vart annat år. 2016 besöktes flertalet av stationerna.

Miljöförvaltningen har sett att miljöstationerna överlag är välskötta och de äldre modellerna byts vartefter ut till modernare och rymligare miljöstationer. För att förbättra tillgängligheten för stockholmarna har SVoA arbetat med att utveckla och etablera den nya obemannade, automatiska miljöstationen för farligt avfall. Under 2016 etablerades två sådana miljöstationer.

Den mobila miljöstationen kör enligt en bestämd turlista i staden. Den har insamling både i innerstaden och i ytterstaden med besök fyra gånger per år. Den mobila miljöstationen är ett bra komplement för att göra insamlingen mera tillgänglig för hushållen.

SVoA fortsatte under 2016 med insamling av småelektronik, ljuskällor och småbatterier i skåp kallade ”Samlaren”. Det finns sju skåp utplacerade i vissa livsmedelsbutiker. I och med butikernas utökade ansvar att ta emot elavfall har Stockholm Vatten och Avfall utrett möjligheten att samlaren istället används för insamling av kemikalier. Sedan den 1 mars 2017 finns även möjlighet att lämna kosmetiskt avfall till 12 butiker i Stockholm inom butikskedjan Kicks.

Återvinningscentraler

På återvinningscentralerna kan privatpersoner lämna grovavfall, förpackningar och farligt avfall. Det finns idag sju centraler.

- Återvinningscentral (ÅVC) Östberga
- ÅVC Lövsta
- ÅVC Bromma
- ÅVC Vantör
- ÅVC Sätra samt
- ÅVC Trädgård (endast trädgårdsavfall)
- Roslagstulls återbruk

Återvinningscentralerna i Stockholm fungerar mycket väl och andelen varor som tas emot för återbruk har ökat. För ÅVC Vantör har det under 2016 fastställts slutgiltiga villkor för dagvattenhanteringen. För ÅVC Lövsta, Sätra och Bromma pågår dagvattenutredningar.

bäddar och kan rena dag-vatten. Markbädden blir också en sänka av kol i kretsloppet. Gasen som bildas förbränns och tillför värme till Fortums fjärr-värmenät. Anläggningen invigdes den 29 mars 2017.

Roslagstulls Återbruk är en ny typ av återvinningscentral med större fokus på återbruk och återanvändning. Då stationen är placerad i ett bergtrum är riskerna för omgivningsstörningar små.

Centrumanläggningar

Det finns sexton anmälda stora centrumanläggningar som mellanlagrar och omhändertar avfall och farligt avfall som uppstår i butiker och kontor i gallerior. Dessa anläggningar är Farsta centrum, Gallerian, Globen City, Hötorgscity, NK, Liljeholmsgallerian, Bromma Blocks, Sturegallerian, MOOD-huset, Centralstationen, Kista Galleria, Skärholmen centrum, Vällingby centrum, Ringen, Västermalm, och PUB-huset. Anläggningarna använder sig av olika avfallsentreprenörer (Ragn-Sells, SITA, L&T, Logistikbolaget och Nordic Miljö).

Därutöver finns några mindre centrumanläggningar, nämligen Fältöversten och Hagsätra Centrum.

Endast ett fåtal av restaurangerna i centrumanläggningarna sorterar ut biologiskt avfall (matavfall). Miljöförvaltningen avvaktar bättre lagstöd för att kunna driva denna fråga vidare. Under 2015 besöktes samtliga centrumanläggningar i tillsynsarbetet. Centrumanläggningarna sköts överlag bra.

Miljöstation Hallgränd är en anläggning som tar emot avfall från de verksamheter som i Slakthusområdet hyr lokaler av staden. Miljöstationen drivs av fastighetskontoret som under 2016 anordnat en container för organiskt avfall för biogasproduktion. Anläggningen är dock svårskött p.g.a. en hög grad av olovlig dumpning av avfall vid stationen.

Hantering av metallskrot och skrotbilar

Lantz Järn & Metall är en tillståndsprövad metallskrot i Västberga industriområde. Bolaget har sedan flera år arbetat med att minska

verksamhetens påverkan på dagvattnet som leds till Årstaviken. Dagvattenbrunnarna är antingen anslutna till oljeavskiljare eller försedda med reningsfilter. Dagvattnet från den fastighet där skrot sorteras renas i en reningsanläggning som installerades under 2010. Provtagning sker regelbundet och resultatet varierar. Bolaget arbetade under 2015 med små förändringar av reningsanläggningen för att uppnå bättre resultat. Provtagningen har fortsatt 2016 men halterna i utgående dagvatten är alltför höga så åtgärder måste vidtas under 2017. Egenkontrollen är god.

Allåtervinning, Spånga är en metallskrot i Lunda industriområde som fick tillstånd för verksamheten 2013. Det mesta av hanteringen sker inomhus men en viss hantering sker även utomhus. Dagvattnet går till Bällstaån. Dagvattnet passerar filter i dagvattenbrunnarna och en oljeavskiljare. På grund av återkommande höga halter av förorenande ämnen i utgående vatten har bolaget under 2015 installerat en filterbrunn efter befintlig slam/oljeavskiljare. Filterbrunnen har minskat metallutsläppen med 75-99%. Även olje-, PCB- och PAH-halterna är låga. Rapporten påpekar dock att provtagningen är gjord som stickprov och utförd strax efter tömning av oljeavskiljaren och byte av filter. Provtagningen har fortsatt under 2016. Det är fortfarande problem med alltför höga metallhalter i utgående vatten. Åtgärder kommer behöva vidtas under 2017. Egenkontrollen är god.

Allåtervinning, Bromma är ett anmälningspliktigt mellanlager för metallskrot i Ulvsunda industriområde. Metaller transporteras till anläggningen i Lunda för vidare hantering. Verksamheten, som anmälades 2012, bedrivs helt och hållet inomhus. Verksamheten är välskött och några anmärkningar har inte framförts vid inspektion.

Allåtervinning, Högdalen är ett anmälningspliktigt mellanlager för metallskrot som startade 2015. Verksamheten är välskött och några anmärkningar har inte framförts vid inspektion.

Svanljungs skrot är en mindre (tvåmansföretag) anmälningspliktig metallskrot i Snösåtra industriområde. Det mesta av verksamheten bedrivs utomhus men viss lagring sker under tak. Inne på fastigheten finns inga dagvattenbrunnar men utanför på gatan finns brunnar som leder dagvattnet till sjön Magelungen. För att minska risken för påverkan på Magelungen inriktades miljöarbetet under 2016 precis som tidigare mot att städa och nederbördsskydda metallerna så mycket som möjligt och att hantera farligt avfall och elavfall på ett bra sätt. Miljö- och hälsoskyddsnämnden förelade Svanljungs skrot att nederbördsskydda kablar, elavfall, farligt avfall

och blymetall. Vid det senaste tillsynsbesöket hade verksamhetsområdet städats ordentligt.

Som det brukar kunna se ut

Efter städning 2016

Snösätra industriområde är under avveckling vilket försvårar möjligheterna att investera i kostsamma åtgärder.

Bromma & Botkyrka Bilskrot i Lunda industriområde är en mottagningsplats för uttjänta bilar. Här mellanlagras bilarna en kortare tid för vidare transport till skrotningsanläggningen. Verksamheten inryms i Stockholms stads uppställningsplats för omhändertagna bilar och en ny del har färdigställts. Denna del har en modern dagvattenhantering i form av ett svackdike med överflynnadsbrunn och oljeavskiljare. Den äldre delen av biluppställningsplatsen för uttjänta bilar hade 2016 brister med troligt läckage av föroreningar till dagvattnet. Utredning pågår.

Hantering av returpapper och returplast

Hans Andersson Recycling har två tillståndsprövade anläggningar i Stockholm som framförallt hanterar returpapper och plast. En anläggning ligger i Lunda industriområde och en i Västberga industriområde. Förutom papper och plast hanteras även andra avfallslag så som metall, glas och trä. Man mellanlagrar också farligt avfall så som el-avfall, batterier och lysrör. All hantering av avfall sker inomhus. Det finns inga klagomål på anläggningarna. Den största miljöbelastningen från denna typ av verksamhet är transporter och dieselanvändningen. Företaget fortsätter arbetet med att minska miljöbelastningen från dessa genom att köra så fullastade transporter som möjligt och därmed minska antalet körningar. Dieselfordon med låg bränsleförbrukning används. I Västberga används utlastning på järnväg, vilket inte är möjligt vid Lunda-anläggningen. En mobil oljerenare har införskaffats och används på båda anläggningarna. Den renar oljan i pressarna och flyttas mellan balpressarna. Åtgärden bidrar till besparingar av oljebyten och inköp. Eftersom det inte finns någon miljöpolicy som reglerar företagets tjänstebilar har kontakt förmedlats till Stockholm stads

rådgivare för miljöbilar. Båda anläggningarna är välskötta utan noterade brister.

IL Recycling Returpapper ligger i utkanten av Älvsjö industriområde. Företaget hanterar returpapper, kartong och plast. En anmälan om ändring av verksamhet har gjorts under året vilket resulterat i att företaget nu även hanterar andra avfallsslag som metall, organiskt material och trä. En del av lagringen sker utomhus medan sortering och balning sker inomhus. Verksamheten bedrivs på ett ganska begränsat utrymme. Företaget arbetar med att byta ut kemiska produkter som används i verksamheten och som innehåller utfasningsämnen. Verksamheten är välskött och vid den årliga inspektionen framfördes inga anmärkningar.

Lunda Kretsloppsanläggning i Lunda industriområde drivs av Ragn-Sells. Verksamheten har tillstånd för sortering och omlastning av industri-, bygg- och handelsavfall samt grovavfall från hushåll. Företaget sorterar och balar olika material varav mest mjukplast, papper, reklam, wellpapp och kartong. Sortering och balning sker inomhus. I stort sett allt inkommande avfall sorteras för materialåtervinning, en mycket liten rest går till förbränning eller deponering. Det finns en tvätthall med oljeavskiljare på anläggningen. Tvätthallen är dock numera avstängd. Ragn-Sells egna bilar tvättas externt på biltvättar som har rening på utgående vatten. Till följd av en brand på anläggningen våren 2016 har verksamheten inlett en dialog med brandförsvaret. Verksamheten ska arbeta fram förbättringar för att förhindra utsläpp av släckvatten till dagvattenbrunnarna på gården. Miljöförvaltningen besökte anläggningen under 2016 och bedömer att anläggningen är välskött.

Hantering av bygg- och rivningsavfall och grovavfall

Snösätra Sorteringsanläggning drivs sedan 2012 av Big Bag. Sedan slutet av 90-talet har avfall (brännbart grovavfall, bygg- och rivningsavfall och schaktmassor) hanterats på denna tomt. Periodvis har verksamheten omfattat både sortering och krossning och periodvis har den omfattat endast mellanlagring och omlastning. Nu omfattar den mellanlagring av osorterat verksamhetsavfall och avfall sorterat i fraktionerna brännbart och trä. Även schaktmassor mellanlagras i fraktionerna fyllning (sten, sand, jord och grus), betong, tegel och blåbetong. Bolaget har under 2015 vidtagit förbättringar beträffande bl.a. förvaringen av farligt avfall och elavfall. Under 2016 har bolaget bl.a. börjat kontrollera föroreningsinnehållet i de massor som hanteras.

Suez i Högdalen, är en återvinningsanläggning som hanterar stora mängder avfall.

Anläggningen sorterar och förbehandlar bygg- och rivningsavfall och mellanlagrar glas, plast, metall, kartong och elektronik. Suez har även en mindre bilverkstad. Företaget är miljöcertifierat och arbetar kontinuerligt med rutiner och uppföljning. Anläggningen har de senaste åren vidtagit åtgärder för att förbättra hanteringen av dagvatten. Slutgiltiga villkor för anläggningens dagvattenhantering meddelades under 2016. Suez har haft problem med nedskräpning och damning utanför anläggningen. Vissa förbättringar har vidtagits och tillsynen fortgår.

Big Bag i Älvsjö industriområde sorterar framförallt grovavfall men också bygg- och rivningsavfall. Verksamheten fick sitt tillstånd i januari 2013. Sortering sker under tak i en stor hall. Allt elavfall, utom kylmöbler, sorteras och förvaras inomhus.

Stena Recycling AB startade 2012 i Enskede och är en anmälningspliktig mottagning av metallskrot och bygg- och rivningsavfall. På anläggningen mellanlagras också några skrotbilar på uppdrag av Bromma & Botkyrka Bilskrot. Alla dagvattenbrunnar är försedda med filter. Egenkontrollen är god.

Mellanlagring och behandling av elavfall

Svensk Freonåtervinning i Lövsta industriområde är ett tillståndspliktigt företag som hanterar kasserade kylmöbler och bygg- och rivningsavfall med CFC. Det pågår kontinuerligt förbättringar av såväl utrustning som personalens kunskaper. Under 2016 skickade miljöprövningsdelegationen ut tillståndsansökan om utökad

verksamhet på remiss för komplettering. Tillståndsprovningen kommer förhoppningsvis avslutas under 2017.

Kuusakoski i Bromstens industriområde förbehandlar elavfall. Verksamheten är anmälningspliktig. Bolaget har vidtagit flera förbättringsåtgärder såsom att nederbördsskydda avfallet mer effektivt. Bolaget har under 2015 också installerat en reningsanläggning för dagvattnet och provtagning sker liksom intrimning av reningsutrustningen. Intrimningen och fortsatt provtagning har skett under 2016. Ytterligare åtgärder kan komma behövas för att föroreningshalterna i dagvattnet ska nå acceptabla nivåer. Dagvattnet leds till Bällstaån

H Andersson Recycling (f.d. Hellstens Grovsopor) har tidigare mellanlagrat elavfall som samlats in i grovsoprum i Stockholm i Snösätra. Under 2013 flyttades denna verksamhet till Herrestagränd i Högdalens industriområde. Den nya lokaliseringen har anmälts till miljöförvaltningen. Verksamheten besöktes i slutet av 2015 och miljöförvaltningen påtalade i inspektionsprotokollet, som skrevs i början av 2016, bl.a. att kemikalieförteckningen bör revideras och egenkontrollen förbättras.

Recycling i Stockholm AB mellanlagrar elavfall, batterier, lysrör och andra ljuskällor och färgrester som hämtas från grovsoprum på uppdrag av Stockholms kommun. Inga anmärkningar framfördes vid tillsynsbesöket 2015 men förvaltningen begärde kopior av transporttillstånd och transportdokumentation. Dessa dokument redovisades 2016.

Masshantering

För att uppgrävda jord- och schaktmassor, uppbruten asfalt och betong ska kunna materialåtervinnas krävs det lämpliga platser för lagring, sortering, siktning och ibland även krossning. Det är svårt att i Stockholm hitta lämpliga ytor som inte är alltför långt bort men som ändå inte stör närboende. **Peab Fruängen** på Vantörsvägen ligger nära bostäder och klagomål har tidigare framförts på buller nattetid men bullersituationen har förbättrats.

Stockholm Entreprenads ballastterminal ligger vid Magelungsvägen och besöktes 2016. Anläggningen hanterar främst rena naturmaterial. Mindre mängder schaktmassor med halter som understiger halterna för känslig markanvändning kan mellanlagras. De transporteras sedan till en mottagare av schaktmassor. **Högdalens Marksortering** återvann schaktmassor på ett område nedanför Högdalstopparna. Företaget har upphört under 2016.

Hantering av avfall från gaturenhållning

Snöplatser – En beredskap för stora mängder snö måste finnas i staden och miljöförvaltningen har liksom tidigare deltagit i samverkansgruppen mellan stadens förvaltningar för att finna landdepåer för snö. I arbetet har sedan 2010 en mängd platser i ytterstaden utretts i syfte att säkerställa beredskap inför snörika år och utforma ett underlag för ett strategiskt hanterande av landdepåer för snö. Flera av de viktigaste platserna för snö kommer inom de närmaste åren vara bebyggda och alternativa platser eller lösningar saknas. Det blev under den senaste vintern en snöfattig säsong, bortsett från november. Ett klagomål inkom till miljöförvaltningen.

Snösmältning - i kombination med filtrering/rening - skulle kunna vara ett sätt att hantera snömassor och minska behovet av dumpning i vatten och uppläggning på land enligt företaget Snöteknik. Företaget har dock haft svårt att hitta en plats i Stockholm för att testa detta. Då returvatten i Fortum Värmes fjärrvärmenät används för att smälta snön behöver anläggningen lokaliseras nära en sådan ledning samtidigt som man behöver ha tillgång till Stockholm Vatten och Avfalls dagvattenledningar. 2016 undersökte företaget möjligheterna att stå på trafikkontorets upplagsplats i Högdalen men det var svårt att få till en bra avledning av den smälta snön.

Sopsand – Det finns ett antal platser för mellanlagring av sopsand och annat avfall som uppkommer i samband med gaturenhållning. Miljöförvaltningen betraktar sopsanden som avfall och platser med större mellanlager är därmed anmälningspliktiga. Mellanlagren kan orsaka störningar till dagvattnet och buller till närboende. Det överklagade ärendet, där nämnden förelade Svevia att anmäla sin verksamhet, prövas för närvarande av Mark- och miljööverdomstolen.

Ris och kvistar – Skarpnäcks stadsdelsförvaltning hade en anläggning på Flatenvägen för mellanlagring och flisning av ris, kvistar och liknande avfall från skötsel av grönområden. En anmälan gjordes 2016 om flytt av verksamheten till Gudöbroleden i Skrubba vilken besöktes i samband med anmälan. Peab har en motsvarande verksamhet vid Gustav den III:s väg i Bromma. Den verksamheten är inte besökt under 2016.

Komposteringsanläggningar

Skogskyrkogården har en anmälningspliktig komposteringsanläggning för trädgårdsavfall. Anläggningen har under året drivits utan klagomål på vare sig buller eller lukt. Förvaringen av de kemikalier som används och det avfall som uppkommer vid skötsel av grönytor har tidigare diskuterats. För detta ändamål har nu en Eco simplex container införskaffats. Flisning, som tidigare orsakat en del buller-

störningar har upphört. De närboende informeras i samband med vändning av komposten, som sker två gånger per år. Sedan denna rutin infördes har det inte förekommit några klagomål på denna hantering.

Djurgården Fisksjöäng Här finns idag en anläggning för kompostering av mindre mängder hästgödsel. Djurgårdsförvaltningen har tillstånd att kompostera större mängder, 3000 ton, hästgödsel per år. Denna kompostering kommer huvudsakligen att ske i en slutna trumma. Anskaffandet av den nya anläggningen har dock försenats och den är ännu inte på plats.

Vid inspektionen diskuterades utformandet av anläggningen och villkoren i tillståndsbeslutet.

Rosendal har en mindre anmälningspliktig kompost. Här komposteras trädgårdsavfall och komposterat matavfall som uppkommer i den egna anläggningen. Detta blandas med gödsel, i huvudsak hästgödsel, från Skansen. Färdig kompost används för olika ändamål i den egna anläggningen. Förvaltningen bedömer att komposten inte utgör någon risk för utläckage av näringsämnen till Saltsjön.

Lager för farligt avfall

Sweden Recycling AB i Lunda industriområde är ett tillståndspliktigt bolag som hämtar och mellanlagrar farligt och återvinningsbart avfall från tandvårdskliniker i Sverige. Det farliga avfallet som mellanlagras består främst av utbytta amalgamavskiljare, silar, sugslangar från tandläkarstolar, utdragna tänder med amalgamfyllningar, stickande/skärande avfall, fixerings- och framkallningslösningar och småkemikalier. Verksamheten säljer och monterar även amalgamavskiljare och utför vattenprover till dentalklinikerna. Avfallet transporteras med egna fordon till mellanlagret. Från mellanlagret transporteras avfallet till Sweden Recyclings anläggning i Växjö. I Växjö mellanlagras avfallet i väntan på vidare transport till Tyskland där systerbolaget hanterar och behandlar det farliga avfallet. Vid saneringar transporteras rör, slam och spolvatten direkt till anläggningen i Växjö. All mellanlagring sker inomhus där avfallet förvaras i slutna behållare. Miljöförvaltningen hade inga anmärkningar vid tillsynsbesöket 2016.

I.T.K. bygger och servar hissar och serviceteknikerna tar med sig farligt avfall till verksamhetens miljöstation på Ranhammarsvägen. Förvaltningen besökte verksamheten 2016. Den är välskött och av mindre omfattning så företaget omfattas från och med 2017 av timavgift.

Infratek Sverige utför arbeten åt Ellevio. Serviceteknikerna kan lämna farligt avfall som uppkommer i verksamheten på Elektra-

vägen och Strömsåtravägen. Verksamheterna besöktes 2016 och de är välskötta.

Suez Recycling AB har uppdrag från Stockholms Hamn AB att ta hand om avfall som uppkommer hos hyresgästerna i Frihamnen. Verksamheten besöktes 2016 och den är välskött.

Slakthusdepån i Enskede, som sedan 2012 drevs av Structon Rail AB, utgjordes av en miljöstation för avfall och farligt avfall som uppkom i Structons verksamhet utmed spår- och järnvägsnätet. Verksamheten upphörde under 2016.